

ment dermed er det ingenlunde givet, at de have særlig Forstand just paa, hvorledes Kirkens Lovgivning skal ordnes, for at Samfundet kan udvikle sig i det rette Forhold til Tidens Krav, og de Medlemmer, der have havt Velighed f. Ex. til at se, hvilke Betænkninger der have været afgivne fra Rigets Biskopper angaaende flere af de Forslag, som have været forelagte her i Rigsdagen, ville vistnok ikke deraf have faaet det Indtryk, at Biskopperne ere Mænd, om hvem man særlig kan sige, at de forstaa at tyde Tidens Tegn. Af disse Betænkninger foreligge jo endog saa flere for Offentligheden, f. Ex. gjennem Udtalelser paa Landemoderne, navnlig om Repræsentationsagen, men ogsaa navnlig de meget vigtige Udtalelser angaaende Indførelse af Valgmenigheder. Være disse Betænkninger bleve fulgte, havde vi ikke havt de kirkelige Fremskridt, som dog nu have vundet en saa godt som almindelig Paastrøelse. Der næst er det jo heller ikke, som jeg før sagde, paa nogen Maade saaledes, at disse Biskopper kunne optræde som Repræsentanter for Kirken, end ikke for Geistligheden, end sige da for Menighederne. De ere jo nærmest kun Repræsentanter for dem, der have Udnævnelsesretten, altsaa for Kongen og den ansvarlige Minister, og skjøndt denne Minister jo ikke behøver at tilhøre Folketirken, er det dog ham, som har Hovedandelen i Biskoppernes Udnævnelse. Derom have vi nys faaet et flaaende Vidnesbyrd i de Oplysninger, som ere fremkomne i Professor Clausens og Biskop Martensens Erindringer om den Maade, hvorpaa Sjællands Bispestol sidste Gang blev besat. Vi erindre vist Allesammen, hvorledes den daværende Kultusminister sagde: Vi have maattet tage Sagen med Staalhandsker. Det var altsaa Ministeren, som havde Hovedafgjørelsen, og Enhver, der kender de daværende politiske Forhold, kan næppe være i Tvivl om, at var Biskop Mynster død enten nogle Aar før eller senere, vilde den, der var kommen til at beklæde Sjællands Bispestol, efter al Rimelighed have været Clausen og ikke Martensen. Men under de daværende spændte politiske Forhold er det vistnok ikke usandsynligt, at politiske Hensyn have havt en væsentlig Indflydelse ved Besættelsen af Bispestolen. I det Hele taget er det jo ikke Noget, som ligesom saa hjernt, at politiske Hensyn kunne gjøre sig gjældende ved Udnævnelse af Landets Geistlighed og navnlig ogsaa af Biskopperne. Jeg vil ikke nævne Navne, men vi have jo et Exempel, som vi Alle kende, hvorledes en udmærket Præst blev afsat alene af politiske Grunde, og med Hensyn til Udnævnelse og Fremmelse ville ogsaa Exem-

pler i samme Retning kunne paavises. (Afbrydelse). Ja, Biskop Monrad er ogsaa blevet afsat af politiske Grunde. Men har der hidtil været Exempler paa, at man kan tage politiske Hensyn ved Besættelse af og Afstedigelse fra geistlige Embeder, hvor meget mere vil det da ikke være Tilfældet, naar Biskopperne faae en saadan virkelig politisk Indflydelse som den, der er tiltænkt dem i den kongelige Beslutning, naar de skulle afgive Betænkning over ethvert Lovforslag, som skal forelægges her for Rigsdagen, naar de for en stor Del skulle sammen med Ministeren afgjøre, ialtsald have en væsentlig Indflydelse paa Afgjørelsen af alle de rent kirkelige Anliggender, uden at Rigsdagen faar Noget at sige derom. Saa vilde de politiske Hensyn komme til at veie endnu langt mere. Jeg skulde tvivle meget om, at den ærede Minister, selv med den allerbedste Villie, vil være i Stand til at holde sig ganske fri for politiske Hensyn, hvis det skulde falde i hans Lod at besætte nogen af Landets Bispestole, navnlig Sjællands Bispestol, den, hvis Indehaver skal føre Forsædet i et saadant Kirkeraad. Det er saaledes vistnok fuldkomment rigtigt, naar Flertallet i 1854 erklærede, at et saadant Bispeaad som dette i Kirkeligheden vilde blive en statskirkelig Institution, i høi Grad til Skade for selve Folketirken, og at det tillige vilde være en Institution, som netop førte i modsat Retning af den, der var givet i Grundloven af 1849. Derfor kan man heller ingenlunde med Glæde imødesee den Udvikling af dette Bispeaad, som den ærede Minister stiller i Udsigt. Naar Bispeaadet har virket „i længere Tid“, haaber han, at det vil „danne Indledning og Overgang til Gjennemførelsen af Grundlovens Bud ved Oprettelsen af en egentlig, lovbestemt Kirkeforfatning.“ Det er imidlertid aldeles klart, at naar Grundlaget er saa urigtigt, som jeg tror at have paavist at det ialtsald efter meget ansete og kyndige Mænds Dom er, vil den Udvikling, der bygges derpaa, ingenlunde blive bedre. Den ærede Kirkeminister har selv givet os et Indblik i den Maade, hvorpaa denne Udvikling skulde finde Sted, idet han siger, at det „var ønskeligt, om der kunde tilforordnes dette Raad et vist Antal andre, saavel læge som geistlige Medlemmer“. Han bruger Udtrykket „tilforordnes“; det er altsaa ikke Meningen, at de skulle vælges af Menighederne; men de skulle tilforordnes ved Valg af Mændighederne. Det er ogsaa en Tanke, der tidligere har været fremsat, netop i det nævnte Mindretal i Kirkekommissionen af 1854, at Menighedsraadene f. Ex. skulde dannes ved Valg af de vedkommende Sognepræster. I det Hele minder dette Bispeaad